

Budapest

Rökk Szilárd-uteza 27.

A KITARTÁS

KÖLCSÖNÖSEN SEGÉLYEZŐ EGYESÜLET HETILAPJA

M E G J E L E N I K M I N D E N V A S Á R N A P .

Előfizetési díj:
Helyben és vidéken postaküldéssel 12 korona.
Az előfizetők baleset általi halál, állandó vagy részleges munkaképtelenség esetére a *Nemzeti Baleset Biztosító Részvénytársaságnál* 2000 koronára vannak biztosítva.

A »Kitartás« czimű jótékonyági egyesület alapszabályait a nagymagyar királyi Belügyminiszterium 48.314.900. szám alatt jóváhagyta.

Az egyesület igazgatósága:

Elnök: *benedekfalvi Dr. Luby Gyula* m. á. v. titkár és ügyész.
Igazgatók: *Kubik Béla* orsz. képviselő, *Dr. Békéssy Ferencz* m. á. v. ügyész
Ilkey László székesfővárosi hiv. főnök, *Dr. Bankos Károly* m. á. v. f.,
Nagy Józsa m. á. v. titkár, *Horváth István* mozdonyfőszerező.

Az egyesület tagjait illető kedvezmények.

A tagsági jogosultság első évében:

a) Baleset folytán bekövetkező halál esetén 2000 korona baleseti segélyben.
b) Baleset folytán beállott teljes vagy részleges munkaképtelenség esetén a tag 2000 korona arányában egy meghatározott százalékos szerinti összeggel kárpótolatik.

A második évben:

a) Baleset elleni biztosításban, úgy mint az első évben.
b) Ha a tag elhal, az általa a belépéskor megnevezett kedvezményezettnek 500 korona halálzási segély fizetetik.
c) Ha a tag neje elhal, a férjnek 300 korona halálzási segély fizetetik.
d) Ha a tag 4 héten túl beteg, 6 héten át hetenkint 10 korona beteg-segélyre tarthat igényt.

A harmadik évben:

a) Baleset elleni biztosításban, úgy mint az első és második évben.
b) Ha a tag elhal, a tag által a belépéskor megnevezett kedvezményezettnek 1000 korona halálzási segély adatik.
c) Ha a tag neje elhal, a férjnek 300 korona fizetetik.
d) Ha a tag 4 héten túl beteg, 6 héten át hetenkint 10 korona beteg-segélyre tarthat igényt.

A negyedik évtől kezdve:

a) Baleset elleni biztosításban, úgy mint az első, második és harmadik évben.
b) Ha a tag elhal, a tag által a belépéskor megnevezett kedvezménye-

zettnek 2000 korona halálzási segély fizetetik ki.

c) Ha a tag neje elhal, a férjnek 500 korona fizetetik.

d) Ha a tag 4 héten túl beteg, hetenkint, 6 héten át, 10 korona beteg-segélyre tarthat igényt.

Ezek képezik a biztosítottaknak **A)** csoportját, míg azok, akik a **B)** csoportba óhajtanak belépni, az itt felsorolt pénzbeli kedvezményeknek csupán felét kapják.

Ezen kedvezmények ellenértéke fejében az utóbbi csoportba belépők az első évben havi két korona, a második évtől kezdve havi 2 korona 50 fillér tagsági díjat, az **A)** csoportba belépők pedig az első évben szintén havi 2 korona, a második és a következő években havi 5 korona tagsági díjat fizetnek.

Ezen kedvezményekben a tagok mindaddig részesülnek, amíg az egyesület tagjai maradnak; a balesetbiztosítás azonban a 60 éves életkor betöltése után megszűnik.

Azok, kik az egyesületbe való belépéskor már 45-ik életévüket elérték, a fent felsorolt kedvezményeknek csak felét kapják.

Aki 55-ik életévét elérte, az egyesületbe fel nem vétetik.

Mindezekon felül úgy az **A)**, mint a **B)** csoportba tartozó tagoknak a következő kedvezményekre van igényük:

Peres és perenkívüli ügyekben csupán a készkiadások felszámítása mellett ügyvédi képviseletben részesülnek.

A »Kitartás« czimű hetenkint megjelenő lapot díjtalanul kapják.

Az egyesület minden egyes tagja 60 éves koráig állandóan biztosítva van baleset ellen.

Minden baleset, megtörténte után legkésőbb 24 óra alatt, okvetlenül bejelentendő.

EGYESÜLETI ÜGYEK.

Betegsegélyek és baleseti segélyek. Lapunknak előző számaiban e rovatban ismételten szóvá tettük a betegsegélyezések és a balesetek utáni kártérítések bejelentése és folyósítása körüli eljárást. Ezen hivatalos értesítéseink daczára még mindig jönnek be hozzánk olyan igénykeresetek, amelyek sem nem jogosultak, sem nem indokoltak és a melyek az egyesület vezetőségének csak felesleges munkát és költséget okoznak.

A *betegsegélyek* mibenlétére vonatkozólag lapunknak ez évi 5. számában fejtettük volt ki az alapszabálynak helyes értelmezését, amikor is hangsúlyoztuk, hogy a betegsegélyezés nem arra való, hogy valaki négyheti szobaőrzés révén ugyszólván a tagtársai filléreire tartassa el magát. Kifejtettük, hogy mi nagyot vétkeznénk az egyesület közössége, a tagok érdekei ellen, ha az ilyen segélyezéssel egyesek visszaéléseit mozdítanánk elő a közösség rovására. A betegsegély csakis azon tagokat illeti meg alapszabályszerűleg, akik igazán, komolyan betegek, hosszabb időn át munka-, szolgálat- és keresetképtelenek, tehát a támogatásra föltétlenül reászorultak. Betegsegély éppen emiatt nem folyósítható csak az olyan tagnak, aki négy héten túl beteg és orvosi bizonyítvánnyal igazolja, hogy az egész idő alatt ágyban fekvő, teljesen munka- és keresetképtelen volt. A biztosítás komolysága mellett azt sem lehet félreérteni, hogy a segélyezési jogosultság alapszabály szerint csak a negyedik héten túl kezdődik és a tizedik hétig tart. Hogy az ilyen esetek mennyire gyakoriak, mutatják a segélyezési kimutatások. Ujból figyelmeztetjük tehát tagtársainkat, hogy aki

ahány hétig négy héten túl egyfolytában beteg, annyi heti betegsegélyre tarthat igényt. Ez az igény egy heti segélynél kisebb és hat heti segélynél nagyobb azonban nem lehet. Aki tehát egyfolytában — mondjuk — hét hétig volt beteg, az a négy héten túl terjedő időre, tehát három hétre kap segélyt.

A *baleseti kártérítések* mibenlétét lapunknak ez évi 3. számában magyaráztuk meg behatóan és itt újból csak ismétélhetjük, hogy a mi előfizetőink és tagjaink minálunk csak úgy vannak bebiztosítva balesetek ellen, mint minden más ujságnál és egyesületnél. Vagyis, hogy a baleseti kártérítés csupán az állandó jellegű és maradandó következményű balesetek után folyósíttatik. Aki mulékony természetű, azaz olyan balesetet szenvedett, amelyből teljesen kiépül s a testi épségét is változatlanul visszanyeri, annak a biztosító intézetek nem adnak kárpótlást. De aki valamely testrészét elveszti, valamelyik szervében az egész életre kiható kárt szenved, annak a baleseti kártérítés föltétlenül jár. Egyesületünk a balesetek tekintetében szintén többet nyújt a maga tagjainak, mint más ujságok vagy egyesületek. Mert míg ezek a mulékony természetű balesetek után semmiféle kárpótlást sem adnak tagjainknak, addig az ily módon elszerencsétlenül tag, amennyiben már egy év óta az egyesület kötelékébe tartozik és amennyiben a szenvedett mulékony természetű baleset folytán négy héten túl beteg, a megfelelő betegsegélyben részesül. Itt is szorgos figyelmébe ajánljuk tagtársainknak azt, amit a balesetsegélyre vonatkozólag lapunk 3. számában elmondottunk volt.

Segélyezések kimutatása.

Halálozási segélyek.

Lapunk 9. számában kimutatott segélyösszeg 5050 korona.

Balesetsegélyek.

Lapunk 9. számában kimutatott segélyösszeg 8286 korona 66 fillér.

Betegsegélyek.

Lapunk 9. számában kimutatott segélyösszeg 2330 korona.

Bírósági szakértők.

A közelmúlt napokban a fővárosi törvényszékek egyike egy vasuti balesetből kifolyó bűnügyet tárgyalt.

Közömbös lehet reánk nézve, hogy hol történt a baleset, kik voltak az abban, jobban mondva az annak folytán megindított vizsgálatban és bűnvádi eljárásban a szereplő személyek, és hogy miként végződött ez az eljárás. A mi figyelmünket ebben az egész dologban csupán egy körülmény ragadta meg élénken és ez volt: két vasuti szakértőnek szereplése a bíróság előtt.

Erre nézve óhajtjuk a magunk véleményét egy kissé nyilvánítani. . .

A tényállás röviden a következő:

Egy magántársaság tulajdonát képező viczinális vasuton, amelyen az üzemet ugyancsak ez a magántársaság kezeli, egy szép napon a nyílt pálya mentén kisikamlott egy anyagvonat. A kisikamlás folytán a kocsik egy része a mozdony fölé torlódott, s a roncsok halálra zúzták a mozdony fűtőjét. A kisikamlás oka az volt, hogy a teljes menetsebességgel haladó vonat — a nyílt pályából egy kitérő vágányra vezető váltónak helytelen állása következtében — erre a kitérő vágányra futott be, a mely azonban nem volt még teljesen kiépítve. A mozdony kerekei nem találván több vágányt maguk alatt, a földbe vágódtak s a rohanó kocsik persze hogy egymásra és a mozdonyra kapaszkodtak.

A bíróság, főként az emberhalál miatt, a maga részéről megindította a vizsgálatot s ennek eredményeként vád alá helyezte az üzemvezető mérnököt. Azért őt, mert váltóór a kérdéses váltónál alkalmazva nem volt, és így a fokozatos felelősség elvénél fogva azt kellett kérdőre vonni, akinek közvetlen felügyelete alatt az eféle üzemi berendezések állottak.

A törvényszéki végtárgyaláshoz a bíróság is rendelt ki egy vasuti szakértőt, a védelem is hozott magával egyet, az ugynevezett »ellenőrző szakértőt«. És megtörtént az a csodálatos dolog, hogy az a két vasuti szakértő a bíróság előtt, a nyilvános végtárgyalás alkalmával, egymáséval homlokegyenest ellenkező véleményt fejezett ki egy olyan üzemi berendezés felett, amely a baleset megtörténte alkalmával mindenképen csak egyforma lehetett és a melynek akkori állapotát tetszés szerint magyarázni akarni, szinte ki volt zárva.

A kérdés lényege ugyanis akörül forgott, hogy az a váltó, amely mint zárt váltó sze-

repelt, jó zárral volt-e ellátva vagy sem. Erre nézve az egyik szakértő azt vallotta, hogy az a váltózár-készülék annyira rossz volt, annyira silány, hogy azt még ujjal is ki lehetett nyitni, és hogy ő a váltót emiatt zárt váltónak nem tekintheti. Hibáztatja az üzemvezető mérnököt, akinek ezt a hiányosságot észre kellett volna vennie és vagy őrt állítania a váltó mellé, vagy a záró készüléket hasznavehetővé tenni, jó karba helyezettetni.

Előáll ekkor a másik, az ugynevezett »ellenőrző« szakértő, és kifejti a maga meggyőződését, amely abban összpontosult, hogy miután ez a zárókészülék a vasuti és hajózási főfelügyelőség által elfogadott rendszerű volt, azt kifogásolni nem lehet, tehát a váltót zárt váltónak és jónak kellett tekinteni, amelyhez külön ór nem kellett. . . .

Nem kutatjuk, hogy miért terelődött át a vizsgálat a baleset tulajdonképeni okának, a helytelen váltóállásnak sokkal lényegesebb előidéző körülményeiről a váltózár-készüléknek állapotára, tehát egy inkább alárendelt jelentőségű körülményre. Nem kutatjuk nevezetesen azt, hogy ki volt az, akinek a váltó hibás állítása bűnéül rovandó fel; hogy vétkes mulasztás avagy gonosz szándék volt-e, amely ezt a hibás állást okozta. Nem kutatjuk, hogy a felügyeleti és ellenőrzési közegek mennyiben tartoztak a váltónak mikénti ellenőrzéséről, zárt voltának biztosításáról gondoskodni; hogy a mozdonyvezetők mennyiben tartoztak az ilyen helyeken fokozott óvatosságot kifejteni, főként a menetsebességet illetőleg. Nem láttuk, nem olvastuk a vizsgálati iratokat, tehát mindezekhez nem lehet szavunk. Ezek bizonyára tisztázva lettek mind.

Ahhoz sem lehet szavunk, hogy a bíróság a vádolt mérnököt a tárgyalás folyamán felmentette, jobban mondva az ügyész a vádat vele szemben elejtette, és így az egész ügynek bűnvádi része békés befejezést nyert. Feltétlenül meghajlunk a bíróság igazmondása előtt, mert tudjuk, hogy az ő tagjai minden véleményt meghallgatnak, minden érvet mérlegelnek és csak miután ezeket a maguk független meggyőződésének, a maguk lelkiismeretének retortáján átforralták, mondják ki a maguk döntő szavát a dologban.

De ahhoz már igenis van szavunk, hogy az ugynevezett szakértők miként irányítják ezt a bírói meggyőződést. Van szavunk különösen a jelen esetben, ahol a vasuti szolgálat komolyságáról, a szegény vasuti személyzet testi épségének megóvásáról, a vasuti tudás tisztességének megvédéséről van szó.

Tudjuk nagyon jól mindannyian, hogy a vasuti szolgálat mibenlétének ismerete nemcsak bíróságainknál, hanem a nagyközönségnél általában, igen-igen rossz lábón áll. Annaira vagyunk ezzel, hogy szinte hihetetlen az a tudatlanság, az a tájékozatlanság, amelylyel nap-nap mellett a legegyszerűbb vasuti dolgok a nagy közönség által tárgyaltatnak és magyaráztatnak. Annál súlyosabb felelősség terheli e szerint azt, aki a nyilvánosság előtt ennek a szolgálatnak szakértőjeül szólal fel, aki a vasuti szolgálat lényegét illetőleg a bírói meggyőződésnek s a nagy nyilvánosság véleményének irányítására vállalkozik. Az gondolja meg mindenek előtt, hogy ő most letéteményese a vasuti szolgálat lelkiismeretének, kifejezője a vasuti élet egy fejezetének, és élő bizonyossága a vasuti szaktudás komoly voltának. Aki tehát mint vasuti szakértő, nem ezzel a tudattal, nem ezzel a meggyőződéssel járul a bíró elé, az jobban teszi, ha otthon marad; mert ilyen minőségében az ember vagy komolyan jár el, vagy visszavonul onnan, ahová lelkiismeretének meghazudtolása nélkül nem teheti be a lábát. Ha valahol az életben, úgy mindenekfelett itt kell minden hozzáértőnek arra ügyelnie, hogy a dolog ugynevezett könnyebb oldalának itt szerep ne jusson, és hogy minden felületes dilettantizmus erről a térről kiküszöböltessék. Itt nincsen helye sem a tréfának, sem a felületességnek, sem a pártoskodásnak, az egyéni részrehajlásnak.

Ne tessék félreérteni szavainkat. A mi szolgálatunkban kelleténél több olyan dolog fordul elő, ahol a vélemények lehetnek nagyon is különbözők. Azt hisszük, hogy nem kell ezt közelebbről is fejtegetnünk; mert aki ismeri a vasuti szolgálatot, annak úgy sem mondanánk valami újat, aki pedig nem ismeri, azt egy ilyen kis cikk keretén belül alaposan tájékoztatni úgy sem lehetne. De viszont vannak itt olyan dolgok is, amelyeknél a vélemények nem lehetnek eltérők; amelyek minden körülmények között csak egyféleképpen magyarázhatók. Aki hivatásának magaslatán áll, az meg tudja vonni a határt, hol, miben végződik az egyik rész és hol, miben kezdődik a másik rész.

Tessék csak jól megnézni ezt az előttünk fekvő szakértői véleményt. Az egyik azt állítja, hogy az elzáró készülék annyira silány volt, hogy azt még az ujjával is kinyithatta az ember, ha akarta. Vélemény ez, vagy pozitív, a tényeken alapuló állítás? Mert ha csupán vélemény, akkor túlmegy azon a határon, amelyet a szakértőnek a bíróság előtt kifejeznie szabad lett volna. Ha pedig a tényeken alapuló

állítás, akkor nincs érv, amelylyel azt bárki előtt, bárkivel szemben megdönteni lehetne.

Ezzel ellentétben a másik azt hangoztatja, hogy az az elzáró készülék teljesen jó volt, mert hiszen megfelelt egy olyan rendszernek, amelynek hasznavehetőségéről az illetékes legfőbb hatóság is meggyőződést szerzett magának. És itt megint csak azt kérdezzük, hogy vélemény ez, vagy személyes tapasztalás révén szerzett megdönthetetlen állítás? Mert fel kell tételoznünk erről a szakértőről, hogy mielőtt a maga nézetét a bíróság előtt kifejtette, teljesen tudatában volt szavai horderejének, és tudatában volt főként annak, hogy itt nem annyira a rendszerről, mint inkább a zárókészüléknek ép vagy megrongált állapotáról van szó. Ha mindezek tudatában csak véleményt, a maga nézetét akarta kifejezni, akkor ő szintén többet mondott, mint a mennyit szükség esetén bizonyítani tudott volna. De ha személyesen szerzett tapasztalás alapján mondotta a készüléket jónak, akkor miért nem czáfolta meg ott nyomban az ellentétes állítást? Miért általánosított, ahol a közérdek a konkrét bizonyítást tette volna kötelességévé?

Ne játszunk a szavakkal, uraim Egy vasuti baleset nem olyan téma, ahol tréfás oldaláról is lehet kezelni a dolgot. Fordulhatnak ott elő — aminthogy fordulnak is — olyan ténykörülmények, amelyeknél szó lehet egy, pozitív állapotról, de amelyeknél nem lehet, nem szabad »véleményeknek« felmerülniök. Mert azok tények és nem feltevések. Ha véleményeket akartak ebben az adott esetben kifejezni, akkor nem ítélték meg helyesen a kérdés lényegét. Ha pedig tényekkel licitáltak egymásra, akkor vagy egyikük, vagy másikuk — de rosszul szerezte be adatait. Mert mindkettőjüknek ebben a leglényegesebb dologban nem lehetett igazuk.

Ebben a tárgyalásban a bíróság látott két vasuti szakértőt, akik egy egyszerű váltózár-készüléknek csak egyképen lehetséges állapotát és mivoltát — kétféleképen »szakértették.« De ebből a kétféle szakértelemből azért még sem tudta meg, hogy melyik hát a helyes, melyik a tényeknek megfelelő.

Mi pedig láttunk egy vasuti tárgyalást a bíróság előtt, amely befejeztetett, anélkül, hogy a szakember is tájékozódhatott volna a dologban, hogy a legegyszerűbb, de legfontosabb okozati ténykörülmény felderítést nyert volna. Noha ezen a tárgyaláson két vasuti szakértő is részt vett.

. . . Vagy talán, hogy ezért nem sikerült a megállapítás?

Emlékirat,

mely a „Kitartás“-egyesület kebeléből a Kecskeméten létesítendő vasuti árvaház megvalósítása érdekében a „Vasuti és Hajózási Klub“ választmányához intéztetett:

A »Vasuti és Hajózási Klub«
tekintetes választmányának

Budapesten.

Felfogásunk szerint a »Vasuti és Hajózási Klub« van első sorban hivatva arra, hogy a vasutasok kebelében alakulandó humánus intézetek meg-alapításánál a vezérszerepet vigye.

Ezen tudatban fordulunk alábbi kérésünkkel a tekintetes választmányhoz azon reményben, hogy magas hivatásához méltóan, az általunk megpendítendő eszmét erkölcsi támogatásában részesíteni és ezáltal annak keresztülvitelét lehetővé fogja tenni.

Köztudomásu ugyanis, hogy az óriási kiterjedésű magyar kir. államvasutak vonalain a szolgálatban levő közegek közül évente mintegy százan baleset vagy szolgálatban nyert betegség folytán életüket veszítik és ezeknek legalább is kétszázra tehető kiskoru árvái a legtöbb esetben oly csekély kártérítési összeggel kárpótoltatnak, hogy abból rendszeres felneveltetésük, iskoláztatásuk csaknem lehetlenségnek tűnik fel.

Hogy példát is hozunk fel, az ilyen árvák a legtöbb esetben 5—10 forint havi kárpótlást kapnak, amely összeg némely vidéken még élelmezésükre sem elegendő. Más módon kell tehát segíteni a bajon, s miután igen jól tudjuk, hogy a pénzügyi szempontok egyáltalában meg nem engedik, hogy akár az államvasutak igazgatósága, akár pedig maga az állam a nyújtott kártérítés és esetleges nyugdíjon felül nagyobb áldozatokat hozzon e szent célra, ennél fogva nézetünk szerint egyedül a magyar vasuti társadalomra hárul ama nemes kötelesség, hogy gondoskodjék arról, miszerint az említett árvák tisztességes magyar nevelésben részesülve, édes magyar hazánknak hasznos polgáraivá felneveltesse.

Ezen nemes eszme már is konkrét alakot öltött, amennyiben Kubányi József kecskeméti pályafelügyelő a »Kitartás« szerkesztőségét az ide mellékelte lappéldányban megjelent »Segítsünk az árvákon« című cikknek közlésére kérte fel. Amint ennek a cikknek tartalmából kitűnik, Kubányi javaslata olyan, hogy ezen az alapon csak egy kis jóindulat és együttérzés feltételezése mellett is a terv megvalósítása nehézségekbe nem ütköznék.

Az áldozat, amely ebből kifolyólag a vasuti társadalomnak egyes tagjai által elvállalendő lenne, oly rendkívül csekély, hogy a cél nemessége és nagysága mellett számba sem jöhet.

A »Kitartás« szerkesztősége látva azt, hogy a /. alatt közölt cikket a 2/. alatt csatolt és Kecskeméten megjelenő »Pestmegyei Hírlap« egész terjedelmében magáévá tette, és hogy a vasuti körök minden oldalról buzdító és lelkes felszólításokat küldenek, már is megindította az akciót s tevékenységének első színteréül Kecskemét városát választotta és pedig a lentebb kifejtendő hazafias szempontokra való különös tekintettel.

Közbelépésünk folytán Kecskemét városa a legnagyobb lelkesedéssel fogadta az eszmét s az

ott létesítendő vasuti árvaház céljára nemcsak ingyen telket helyezett kilátásba, hanem a szükséges ingyen téglát is felajánlani hajlandó.

Ezen felette kedvező, nemes ajánlat már magában véve is indokul szolgálhat arra, hogy az önkéntes közadakozásból létesítendő vasuti árvaház Kecskemét városában állíttassék fel. De ezenkívül figyelembe veendő az is, hogy a horvát, tót, oláh, szerb, német, ruthén, román ajku vasuti alkalmazottak árvái Kecskemét városában neveltetve, elsajátítják hazánk édes nyelvét, és minden körülmények között hí magyar állampolgárokka válnának.

A »Kitartás«-egyesület és annak hivatalos lapja kezdettől fogva feladatául tűzte ki magának, hogy tagjait, kiknek túlnyomó többsége a vasutasok körébe tartozik, az élet minden esélyei között önzetlen, meleg támogatásban részesítse, közművelődésüket előmozdítsa; — nem zárkozhatott el ennél fogva egy olyan eszmének a felkarolásától sem, amely eszme tagtársainak egyikétől bizalommal terjesztetvén eléje, meggyőződésünk szerint legmeszebb menő érdeklődésünket és a kivétel tekintetében minden kitelhető támogatásunkat és közreműködésünket érdemli meg.

Ez bátorított fel bennünket arra, hogy — mint a »Kitartás«-egyesületnek szószólói, de kiváltképen mint vasuti emberek, s a magyar »Vasuti és Hajózási Klub«-nak tagjai — magunkévá tegyük az ügyet és azt a tekintetes Választmánynak szíves jóindulatába ajánljuk. Meg lévén győződve arról, hogy ezen eszme meleg felkarolása és a megtestesítésnek megvalósítása érdekében jobb fórumhoz egyáltalán nem fordulhattunk volna.

Tiszteletteljesen kérjük ennél fogva a tekintetes választmányt, hogy az ezen ügyben kifejtendő alábbi konkrét javaslatainkat figyelembe venni és a továbbiak foganatosítása végett az illetékes szakbizottsághoz utalni szíveskedjék.

Ezen javaslataink a következők:

1. Jelöltessék ki, egyrészt a klub kebeléből, másrészt a tisztelettel alulírottak bevonásával kiegészített egy bizottság, amely kizárólag csak az ügy iránti érdeklődésből merítve a maga fáradozásainak jutalmát, az ezen árvaház létesítésével kapcsolatos minden néven nevezendő előkészítő munkálatokat teljesítse. (Alapszabálytervezet kidolgozása, az ügynek társadalmi és hivatalos uton való propagálása, utánjárások stb. stb.)

2. Kérettessék fel méltóságos Ludvigh Gyula ur miniszteri tanácsos, a magyar kir. államvasutak igazgatóságának elnöke, hogy ezen mozgalomnak védőségét elfogadni kegyeskedjék.

3. Kéressék fel a magyar kir. államvasutak nagytekintetű Igazgatósága, hogy ezen eszmét a maga döntő szavával erkölcsileg, anyagi hozzájárulásával pedig kézzelfoghatóan is támogatni kegyeskedjék. Helyet adván egyúttal hivatalos lapjában azon, erre vonatkozó közleményeknek, amelyeket az 1. pont alatt említett bizottság a cél érdekében és a nagytekintetű Igazgatóság ellenőrzése mellett szükségesnek látand közzé adni.

4. A »Hivatalos Lap« mellékleteként minden egyes szolgálati főnökséghez kiküldendő gyűjtőívek igénybevitelével foganatosíttassék az alkalmazottak körében egy olyan természetű gyűjtés, amely kizárólag csak önkéntes adakozásokból állván, mégis a hozzájárulási összeg tekintetében havonként vagy évenként állandó jellegű kötelezettséggel bírjon, ugy

hogy például X. Y. mindaddig, míg a magyar kir. államvasutak szolgálatában áll, az árvaház fentartásához havonként 10—20 fillér fizetésére kötelezi magát.

5. Nehogy az ezen állandó jellegű gyűjtéssel akár az intézetnek, akár az egyeseknek munkaszaporulat vagy kiadásai merüljenek fel, kérettesen fel az egyes szolgálati főnökök, hogy a cél nemes volta érdekében a havi járulékok összegyűjtését saját hatáskörükben foganatosítsák és az így begyűlt összeget az e végből még kijelölendő helyre beszállítsák. Indokoltnak tartanók, hogy még a postai költségek megtakarítása szempontjából is az árvaház céljaira befolyt összegek postai szállítását a kereskedelmi miniszter ur Ö nagyméltósága díjtalanul engedélyezze.

6. Amennyiben az eszme gyorsabb megvalósítása érdekében egy sorsjátéknak rendezése célra vezetőnek mutatkoznék, az ez iránti előkészítő lépéseket az 1. pont alatt kijelölendő bizottság tartozék megtenni.

7. Az ügy érdekében nélkülözhetetlen országos mozgalmat a napisajtó igénybevételével a »Kitartás« szerkesztősége vállalná magára, felkérve első sorban a »Vasuti és Hajózási Klub« hivatalos közlönyét, hogy őt ebben a vállalkozásban minden kitelhető módon támogassa.

Ezekben foglaltuk volna röviden össze amaz indítványainkat, amelyek egy ilyen árvaháznak köz-tudomás szerint immár elodázhatatlan létesítését legjobb meggyőződésünk szerint kivihetővé tennék, és ismételten felkérjük a tekintetes Választmányt, hogy ezen nemes eszmét teljes lélekkel magáévá tenni és javaslataink értelmében a szükséges intézkedéseket a leggyorsabban megtenni méltóztassék.

Dr. Luby Gyula, s. k.

Huber Ferencz, s. k.

Temesváry Alajos, s. k.

Vidéki fiókok létesítése.

— Levél a Szerkesztőhöz. —

Közös és élénk érdeklődéssel figyeljük meg, hogyan igyekezik lapunk minden téren az egyesület ügyeit előmozdítani, a tagok érdekeit kielégíteni.

Látjuk azt is, hogy minden komoly és okos szó készségesen meghallgattatik és meg is sziveltetik.

Ez bátorít fel engem arra, hogy a tekintetes Szerkesztő urnak figyelmét egy dologra irányítsam, amely dolog szerény véleményem szerint csak hasznára, és pedig nagy hasznára válnék egyesületünknek. Ez a dolog pedig abban áll, hogy ott, olyan helyeken, ahol már megerősödünk, ahol már nagyobb számban vagyunk tagok, ott az egyesület terjesztése és a tagok érdekének előmozdítása végett alakítsunk vidéki fiókokat.

Azt hiszem, hogy a szervezés nagyon könnyen történhetnék meg, és hogy a kiadások, amik ezen a réven esetleg felmerülnek, nem jöhetnek számitásba azon előnyök mellett, amelyek ebből az egyesületi tagokra és az egyesületre magára hárulnának.

A t. Szerkesztő urnak véleményét ebben a nagyjelentőségű dologban ezennel kikérni bátorkodom. Teljes tisztelettel maradván alázas szolgálja

T. G.

Ha csak az én *véleményemet* kívánja megtudni T. G. tagtársunk, úgy azt mindjárt is elmondhatom.

En ezt az eszmét jónak, hasznosnak, célra-vezetőnek tartom. Nem ma gondolkozom felette először, mert nem ma hallom először. Felmerült az már a választmányunk előtt és beható eszmecsere tárgyát képezte az egyesület vezetősége kebelében is. A megvalósításra is megérett már, mert hála az égnek, az egylet annyira megizmosodott, annyira elterjedt az országban, hogy már igen sok ilyen fiókot lehetne létesítenünk.

Hanem a kivitel óvatosságot igényel. Először is alapszabályaink készítése alkalmával még nem lehetett gond valamikori, majdani fiókok létesítésére és így azok felállítása és működtetése most még nincs szabályozva. De másrészt meg vidéki bizalmi férfaink olyan derekasan végeztek és végzik az egyesület és a tagok érdekeiben fekvő feladataikat, hogy az egyesületi fiókok hiányát eddig még nem éreztük.

Mivel azonban hova-tovább annyian leszünk, hogy csupán a bizalmi férfainkból is már kitelnék egy egyesület, a fiókok megvalósításának kérdése sem maradhat soká megoldatlanul. És nem is fog így maradni, mint ahogyan nem marad egy kérdés sem megoldatlanul, amely üdvösnek és jónak mutatkozik az egyesület életére. *A szerkesztő.*

Lapunk terjesztése.

A mi kis ujságunknak céljáról és feladatairól elmondtam a magam nézetét a szerkesztés átvétele alkalmával, az ezidei 2. számban. Noha ezen cikk óta sokkal rövidebb idő mult el, hogysen alkalmam lett volna minden téren és minden tekintetben már is megvalósítani az ott jelzett terveimet, mégis azt hiszem, hogy dicsekvés nélkül mondhatom, miszerint ezen rövid idő is elégséges volt arra, hogy olvasóink meggyőződjenek a lapnak komoly és tanulságos irányáról.

Ámde a lap, mint azt már annak idején jeleztem, nem állhat meg csupán ezen feladatai mellett. Neki még más, életbevágó feladatai is vannak, az egyesület belső életének fejlesztése, nemkülönben az egyesületnek a közönség között való megismertetése és terjesztése körül. Mert ez a legkomolyabb, legmegbízhatóbb és legczélszerűbb mód arra nézve, hogy mindenki a tényeket lássa, az igazságot olvassa és hallja az egyesület működésének áldásos és hasznos voltáról, ne pedig a rosszakarat és anyagi érdekek által befolyásolt mindenféle hirmondásokra és szóbeszédre alapítsa a maga véleményét.

Meg vagyok győződve arról, hogy aki lapunkat látja és olvassa, az mindenesetre csak jó benyomást, jó véleményt fog nyerni az ezen lap által szolgált egyesület működéséről. Érdeklünkben van tehát nekünk, és érdekében van az egyesületnek, hogy ez a lap

minél elterjedtebb legyen, minél ismertebb az egész országban. Az elterjesztést — és ezzel az egyesületünk iránt érdeklődők számának növekedését is — csak akként biztosíthatjuk a lap számára, hogy ha azt minél tartalmasabbá, minél nagyobb terjedelművé tesszük.

A lap szellemi kifejlődésének egyik nagy akadálya ezidőszerint, hogy annak kereteit a jelenlegi viszonyok mellett megnagyobbítani nem lehet. Mert minél nagyobb, minél terjedelmesebb a lap, annál többbe kerül annak az előállítása; a „Kitartás“-nak pedig nem szabad többbe kerülnie, mint amennyit a tagok eziránti járulékaik kitesznek, lévén ezen járulékokból alapszabályaink értelmében első sorban még más, egyesületi kiadások is fedezendők. Ez pedig csak az egyesületnek válik javára.

Az egyesület vezetőségével egyetértően elhatároztuk ennél fogva, hogy minden telhetőt elkövetünk arra nézve, hogy a lapot az egyesület megrövidítése nélkül, minél terjedelmesebbé, minél tartalmasabbá tegyük. Hogy abban az egyesület céljainak szolgálásán kívül lehetőleg állandóan szolgálhassuk a tagok érdekeit, a tagok művelődését és szórakoztatását, hogy állandó rovataink és cikkeink legyenek a vasuti tagtársak és a más foglalkozásbeliek számára is. Forgalmi ember, vonatkísérő, pályafentartási alkalmazott, mozdonykísérő, műhelyi alkalmazott egyrészt, állami vagy magánhivatalnok, iparos, kézműves, gazdálkodó másrészt — mindig találjanak és olvassanak valamit a lapjukban, ami őket érdekel tölti el, amiből okulnak.

A lapnak ilyen kiterjesztésével, a már kifejtett egyesületi célon kívül, nekem még több más célom is van. Az egyik, hogy egy olyan szaklapot alapítsak vasuti altisztek és szolgák számára, amely mindenképen hivatásának magaslatán áll. A másik, hogy az egyesületnek nem vasuti tagjai is hasznos tanácsadót nyerjenek benne az életbevágó, a fontosabb ipari, mezőgazdasági kérdések felmerülésénél, és pedig abban a mértékben, amelyben az a mi tagjainkat vagy azoknak társadalmi köreit érdekelheti. A harmadik célom, hogy mindezekkel egy kiválóan hasznos és ismeretterjesztő folyóiratot nyújtva az olvasóknak, a lapot megkedveltessem, minél szélesebb körökben megismertessem és ezzel a közönség figyelmét magára az egyesületre is irányítva, ennek ügyét, ennek terjesztését telhetőleg előmozdítsam. A negyedik cél végül hogy a balesetbiztosítás kedvezményében azok is részesüljenek, akik csak azért nem lépnek be

egyesületünkbe, mert életüket már korábbi időben, más intézeteknél biztosították.

A szerkesztőségnek sem az anyag, sem az akarat nem hiányzik mindezek megvalósításához. De mivel az ilyen terjeszkedés alapszabályaink értelmében az egyesület költségére természetesen nem történhetik, mi pedig a fent felsorolt céljainkat elérni mindenestre kívánatosnak tartjuk, a leghelyesebb módnak véltük, hogy e végből a következő intézkedést léptessük ezennel életbe:

1. Előfizetést nyitunk az egyesület hetilapjára, a „Kitartás“-ra mindenki számára, aki a lap iránt érdeklődik, de az egyesületbe magába lépni nem óhajt.

2. Ezen előfizetést baleset ellen való biztosítással kötjük össze, még pedig nem csupán olyan balesetek után, amelyek szolgálatban, hivatása teljesítésénél érik az előfizetőt, hanem amely a bármilyen módon szenvedett baleseteknél is érvényességgel bír. Ezen biztosítás halál vagy munkaképtelenség eseteiben *2000 (kettőezer) korona*, állandó jellegű részleges munkaképtelenség esetén pedig ennek megfelelő hányada leend.

3. *Az előfizetés ára, a balesetbiztosítással együtt, havonként egy korona, negyedévenként három korona, fél évenként hat korona, egész évre pedig tizenkét korona.*

Magyarországban egy lap sincs, amely ilyen csekély ár mellett annyi tartalmat és annyi kedvezményt nyújtana. Megjegyezzük, hogy azok, akik csupán a lapra fizetnek elő, sem beiratási díjat, sem bármilyen néven nevezendő más illetéket nem fizetnek; de nem is válnak ezzel tagjaivá az egyesületnek, és nem szerzik meg azokat a kedvezményeket sem, amely a tagoknak első évi két koronás befizetései alapján, a második tagsági évvel kezdődőleg már is kijár.

Az egyesület vezetősége mindezeket alapos megfontolás alá véve, elhatározásáról a szerkesztőség útján értesíti a tagokat és felkéri őket, hogy a lap számára minél tömegebb előfizetőt gyűjtsenek és ezzel egyesületünknek mennél több ismerőst és tagot szerezni sziveskedjenek. Mert csak úgy emelhetjük és nagyobbíthatjuk lapunkat, ha minél több előfizetője lesz annak; ez pedig egyet jelent az egyesület jólétének és erejének emelésével.

A lapra vonatkozó előfizetési gyűjtőlevelet mai lapunk mellékletként megküldöttük minden bizalmi férfinak, és én teljes szívből kívánok mielőbbi és minél nagyobb sikert egy az egyesületnek, mint a lapnak is ezen mozgalmam révén.

A szerkesztő.

Egyetlen pléhdarabból préselt vasuti kocsik.

A pléh használata az ipari, de főként a kereskedelmi életben mindjobban tért hódít. Könnyű kezelése és alakítása, ellenálló képessége és olcsósága biztosítja neki nemcsak a csomagolás terén legelterjedtebb igénybevételt, hanem az ipari eszközök nagy szükséglete és különfélesége immár erősen számít a pléhre is, mint használati anyagra.

Áll ez különösen a szilárdabb pléhfajtákra, vas- és aczélpléhre vonatkozólag, amelyek az alakításukhoz megkívántató eszközök fejlődésével és tökéletesedésével napról-napra újabb alkalmazásra találnak.

Sok helyütt manapság pléhből préselnek már olyan gépalkatrészeket is, amelyek eddig csak öntvény alakjában feleltek meg céljuknak. Olyan — belül üres — testek pedig, melyek azelőtt több darabnak összeszögelése által készültek, most már egyetlen pléhdarabból préseltetnek. A rajnai és vesztfáliai vasművek a legnagyobb kazánaljakat is egy darab óriási és izzóvörös aczélpléhből préselik például. Még ezeken is tútesznek azonban az amerikai vasgyárak, amelyek az utóbbi időben a vasuti teherkocsik szekrényeit egyetlen darab pléhből préselik, persze óriási hidraulikus présekkel. Pittsbourgan ugyanis, az amerikai vasipar középpontján, két nagy vasipari cég részvénytársasággá alakulva — Pressed Steel Car Company — olyan óriási préseket készített, amilyeneknek párja kevés van a világon, és amelyek csakis vasuti kocsiszekrények készítésére szolgálnak. A préseléshez előkészített nagy pléhdarabok, mielőtt még a prés alá kerülnének, már is úgy vannak kidolgozva, hogy egyik részükön vékonyabbak, a másikon vastagabbak, aszerint, amint a belőlük készítendő kocsiszekrénynek padlóját, oldalait vagy tetejét fogják képezni ezek a vékonyabb és vastagabb területek. Azután betéteket a présbe, s az óriási nyomás alatt megkapják a kocsiszekrénynek kívánt alakját.

Ennek az eljárásnak az az előnye van a mostani olyan kocsiszekrények felett, amelyek szintén teljesen vasból, vaspléhből készítvék, hogy valamivel szilárdabbak ezeknél, tíz százalékkal könnyebbek, mint ezek — tehát az anyagnál is megtakarítások értenek el — s a készítésük, összeállításuk maga is jóval kevesebbe kerül, mert hiszen például a szögecselés 60 százaléka takarítatik meg a préselés által.

Előrelátható, hogy főként az aczélpléh még igen nagy tért fog hódítani ezzel a préselési eljárással az iparnak és kereskedelemnek minden terén, és cseppet sem szabad maholnap csodálkoznunk, ha majd nagy csónakokat és hajótesteket stb. egy darabból készít a vasipar fejlettsége.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Vas és aczél gyors felismerése. Ha egy vasdarabon hamarosan fel akarjuk ismerni, vajjon igazán vas-e az, vagy pedig aczél, csak néhány csepp hígított salétromsavat kell rá csöpögtetnünk (egy rész sav négy rész vízben feloldva). Ha a vasdarabon nem történik semmiféle elváltozás, akkor az tényleg csak vas. Ha azonban fekete foltok maradnak a csöpögtetett helyeken, akkor aczél van a kezünkben.

Képviselők és tisztviselők. Legtekintélyesebb politikai napilapjaink egyike — nem ellenzéki lap — a közelmúlt napokban a magyar állami tisztviselők sanyaru helyzetét és rossz előmenetelét vázolván, a következő igen jellemző passzussal végzi a maga vezércikkét:

»De azért csak szolgálnak (már mint a tisztviselők) hűségesen, szorgalmasan, napról-napra, előjáróiknak szépen engedelmességgel, jogvédelem nélkül, mert még szolgálati pragmatikájuk sincs. És türik, hogyha szidják őket, hogy nincs rend, amiről nem ők tehetnek. Amit a tisztviselők építenek, a politikusok gyakran lerontják. De mit építenek a politikusok? Légvárakat — választási célokra. A várba bemennek ők, a tisztviselőknek marad a — levegő«.

A villamos áram gyorsasága, ha jó vezetékben vezetetik tova, oly nagy, hogy azt kiszámítani nem lehet. Az ezen gyorsaság illusztrálására közölt tudományos adatokat a legújabb kutatások nagyon is megbízhatlanoknak találták. Annyi bizonyosnak látszik, hogy a föld kerekességét tizszer futná körül egy másodperc alatt.

Fába berozsdásodott csavarokat rendszerint nagyon nehéz kiemelni. Ha azonban egy tüzes vassal addig érintjük az ilyen csavarnak a fából kiálló fejét, amíg feltételezhetjük, hogy az egész csavar már jól átmelegedett, akkor a csavarhuzó segítségével könnyen kicsavarhatjuk, ha még annyira be volna is rozsdásodva.

Történelmi nevezetességű harisnya-kötő. Mária Antoinette francia királynő, Mária Terézia királynő leánya, aki a nagy francia forradalom alkalmával férjével, XVI. Lajos francia királlyal együtt Párisban lefejeztetett, halála előtt hosszabb ideig egy börtönbe volt bezárva. Itt azután egyebek között azzal is szórakozott a szerencsétlen királynő, hogy egy kopottas zsebkendőből egyenkint kihuzogatta a szálakat és azokból elefántcsont fogpiszkálójával egy harisnyakötőt készített. Ezt a drága történelmi ereklyét állítólag még most is őrzik és nagy becsben tartják a Bourbon-ház trónkövetelői.

A méhek szorgalma. Egy német természet-tudós — ki is lenne más képes ilyenre — megfigyelve a méhek munkálkodását, kiszámította, hogy a szegény méhecskének nem kevesebb, mint 7½ millió löherevirágot kell kiszopogatniok, amíg abból egy kilogramm mézet megfabrikálni képesek. Ha egyre-másra vesszük a dolgot, minden kilogramm méz készítéséhez a méheknek 5,600.000 különféle virágra van szükségük. — Szegény méhek! Ha ők azt tudnák, hogy mit süttött ki róluk a német!

Pökselyem. A francziák Madagaszkárban egy nagy pókfajtának a szövédékére lettek figyelmessé, mely selyemszálak fonására rendkívül alkalmas. Európában eddig nem sokat tudtak a madagaszkári pókháló-selyemről, de a párisi kiállításon most egy egész ágyfüggöny-készletet állítottak ki, melyet egészen madagaszkári pókháló-szálakból szőttek. Azt mondják, hogy az újfajta selyemnek a legszebb kilátása van arra, hogy alapját vesse meg egy fontos iparágak. A madagaszkári pók egy »campagne«-ban 300—400 rőf selymet szolgáltat. A pókokat, miután elszedték tőlük a fonalat, szabadon bocsátják, de tíz nap múlva, ha ismét befogják őket, új fonalat szolgáltatnak. A madagaszkári pókselyem aranyos színű, nagyon fényes, a közönséges selyemnél

sokkal finomabb, tartósabb és a szövésre rendkívül alkalmas.

A délafrikai földrajzi nevek az angol-búr háboru kitörése óta eléggé ismeretesek még Magyarországon is, — ezeknek a neveknek az eredetét azonban persze kevesen tudják. A partvidékek nevei (Saldanha öböl, Agulhas fok, St. Sebastian és St. Francesco öböl) portugál eredetűek, mert ennek a vidéknek fölfedezői portugálok voltak. Natal (=natale, karácsony) szintén a portugáloktól kapta nevét fölfedezése napján, 1497. decz. 25-ikén. Az angolok közül a keletindiai társaság két tisztje, Fitzherbert és Shillings járt először (1620) Délafrika belsejében, s ők húzták föl először az oroszlanos angol lobogót az Ördög-hegység első dombjára, az angol zászlóról elnevezett Oroszlan-dombra, — s ezzel az egész környéket Jakab angol király tartományának nyilvánította. A hollandok azonban ezzel nem sokat törődtek s megalapították Fokvárost. Az első hollandi kormányzó, Van Riebeck három, utóda Wage-naas pedig egy községnek adta a saját nevét. Stellenbosch neve Van der Stel kormányzónak s nevének, aki született Bosch leány volt, a nevéből van összeszerkesztve. Graaf-Reinet Graaf ezredestől, Jansenville pedig az utolsó hollandi kormányzótól, Jansentől kapta nevét. Oranje akiről a Szabad-Állam és nagy folyója nevét kapta, kormányzó volt s 1795-ben Angliába menekült. Williersdorp, Du Toits Pan, Maraisburg, Retief, Rouxville és Jouberts Park Franciaországból bevándorolt francia családok emlékét őrzi. A Caledon folyónak Caledon gróf, Cradocknak Sir John Cradock, Somerset Westnek pedig Lord Charles Somerset volt a keresztapja. D'Urban kikötő a rabszolgákat fölszabadító Sir Benjamin d' Urban nevét örököltette meg. Harrysmith Sir Harry Smith angol tábornoknak (1847—1853), Ladysmith pedig a tábornok nevének köszönheti a nevet. Greytown és Elen-Grey Sir George Grey angol államférfiu, Colenso pedig Colenso híres püspök nevééről van elnevezve. Newcastle és Kimberley angol államtitkár volt.

HIREK MINDENFELŐL.

A vasuti árvaház ügyében egyesületünk vezetősége által a »Vasuti és Hajózási Klub« választmánya elé terjesztett emlékiratnak tárgyalása a márczius 2-iki választmányi ülésen már nem került sorra, mivel az ülés egész idejét egyéb, korábban beérkezett indítványok és a klub ügyeinek tárgyalása töltötte ki. Emlékiratunk ennélfogva csak a jövő választmányi ülésen fog érdemlegesen tárgyalatni.

Az árvaház létesítésének dolga egyébiránt mind szélesebb körök rokonszenves érdeklődését kelti fel, és ahogyan az általános hangulatból megítélhető, sem a jóakarát, sem az áldozatkészség nem fog ezen szép eszmének megvalósításától megtagadtatni.

A vasuti előléptetésekről az hirlik, hogy azok már a legközelebbi napokban ki fognak adatni. Nem akarjuk az örömet rontani, de amennyire mi a viszonyokat ismerjük, a kereskedelmi miniszterium mindenestre előbb bevárja a képviselőház költségvetési vitájának végét, az appropriacionális törvény megszavazását és csak azután erősíti meg az előléptetési javaslatokat. Ez pedig alighanem eltart még április elejéig, vagy husvétig. Tehát még egy

hónapi izgatottságra, még egy hónapi várakozásra van kilátásuk az érdekelteknek.

Megint akasztanak. Ezuttal nem Szatmárban és nem urí gavallért, hanem egy elvetemedett parasztlegényt, Pete Postás Jánost, aki a múlt év márczius 7-én Répce-Szt.-Györgyön megölte és kirabolta Lichtenstaller Sándort és ennek a feleségét. A szombathelyi esküdtbiróság annak idején kötél általi halálra ítélte a jó madarat és ezen halálos ítéletet a király kegyelme sem tartotta enyhítésre méltónak. Így tehát Bali Mihály, a nagy kraváti-kötöző, megint remekelhet az emberiség jogos boszuja nevében, udvariasan a másvilágra szállítva egy olyan embert, aki itt fölöslegessé, szükségtelenné vált és aki megérdemelte ezt a sorsot.

Hogyan állanak a háboruk? Kinában az európai katonák egymás között veszekesznek ugyan, de azért, ha ütni kell valakit, ez a valaki nem lehet más, csak a szegény kinézer. A diplomaták meg a kelleténél is jobban marakodván, miután egymást fel nem akaszthatják, le nem fejeztethetik, hát megcselekszik ezt a kinézerekkel. Különben arrafelé csak úgy dühöng most a békeszeretet.

A burok — az angol ujságok jelentései szerint — már egészen odáig vannak és erősen rimánkodnak egy kis békéért; amit az angolok, természetesen, nem adhatnak meg nekik, amíg teljesen le nem győzték őket. Csak az a furcsa a dologban, hogy minél jobban kérik (?) a burok a békességet, annál jobban ütik az angliust, ahol érik. Már most hogyan adjon ez nekik békességet, amikor nem hagyják magukat jószántukból legyőzni? Szegény angol, a legnagyobb zavarban van, hogy miként tegyen ő a burok óhajtásának eleget.

A harmadik harczter Európában van, annak Ausztria nevezetű országában, ismét annak Bécs nevezetű fő- és székvárosában, és ezen fő- és székvárosnak kellő közepében. Az osztrák parlamentben, ugyanis, amelyik épen szembe néz az osztrák császári várpalotával, itt a tizennyolcz-féle nemzetiségből összeverődött »népképviselők« mindennap százával jönnek össze és játszanak egy kis alkotmányosdit. Amit úgy tessék értelmezni, hogy az egyik csehül kezd, a másik szlovénul folytatja, a harmadik lengyelül »psja krev«-ez hozzá, a negyedik meg németül szakkermetezi le az egész tisztelt gyülekezetet; azután az egyik az öklével veri a padot, a másik a tenyerével a szomszédjának a képét, a harmadik meg léniával náspáolja más nemzetiségbeli képviselőtársának a becses kobakját. Mikor jól kilármázták, kiverekedték magukat, szépen hazamennek és erőt gyűjtenek, hogy másnapra újból kezdhezzék. Így néz ki jelenleg Ausztriában az alkotmány.

A biztosítások előnyei. A szászországi belügyminiszter utasította az összes állami hivatalok vezetőit, hogy időről-időre figyelmeztessék a hivatalnokokat az életbiztosítás üdvös voltára és igénybevételére. A miniszter azzal indokolja utasítását, hogy nagyon gyakoriak a segélykérések állami tisztviselők özvegyei és árvái részéről, kik a kis nyugdíjból alig existálhatnak és elhalt férjük, illetve atyjuk vagyont hátra nem hagyott. Az életbiztosítás — mondja a miniszter — a legáldásosabb intézmény az ily nyomorúság elhárítására. — Bizony-bizony, minálunk sem ártana néha az ilyen miniszteri figyelmeztetés!

SZÉPIRODALMI RÉSZ.

Rossz szomszédság — török átok.

— Irta: Temesváry Alajos. —

— No ez szép dolog. Nyomtatvány nem jött, de a büntetés már itt van. Még hozzá egy forint. . . . Hogy az ördögök szánkázzanak rajtad, te penészvirág. No megállj; ezt a szívességet visszaszolgálom. . . . Vissza én, kamatostul. . . .

Ezt a gyöngéd elmékedést Kevy Andor barátunk, lazsnaki vasuti személypénztáros bocsátotta világgá, aki papucsban és félálomban jött elő a hajnali kofavonathoz, a különféle kiadású »t.-cz.«-knek a szükséges bilétákat bizonyos krajczárok ellenében kiadogatni. Mielőtt azonban hozzákezdett volna ehhez az ő mindennapi reggeli ájtatossági gyakorlatához, szemébe ötlött az íróasztalán heverő két kis irás. Az egyik azt mesélte, hogy a számadások beküldésének elmulasztásáért a hivatali felsőbbség indítatva érzi magát, hogy Kevy Andor ur fizetéséből a nyugdíjalapot egy forinttal gyarapítsa. E fölött a nyugdíjalapnak mindenesetre nagyobb öröme lesz, mint Bandi barátunknak. A másik kis levélke szintén »drága« üzenet; és pedig a szomszédos Malomháza állomásnak nőnemen lévő személypénztárosától, aki imígyen kedveskedett a himnemű kollégájával: »Én csak a magam számára tartok nyomtatványkészletet, nem pedig a lusta urfiak számára is«.

— Sohasem legyen más kosztod, mint a nyomtatványaid — tör ki Bandiből az indulat, mikor a kölcsönbe kért nyomtatványok helyett ezt a vissza-utasító és nyelves választ olvassa. Mert ez egyáltalán azt is jelenti ő reá nézve, hogy a számadások most még kevésbé készülhetnek el egyhamar, és hogy ez megint vagy két forintnyi értékátutalás lesz az ő fizetéséből a nyugdíjalap kasszájába.

Valaki kopogtatja kívülről a pénztáráblakot. Bandi kinyitja a felső kukucskálót és olyan jó reggelt kíván ki a türelmetlen utasnak, aki egy »jaukeepü« palócz-ember vala, amitől az a másik falig ugrik vissza.

Megkezdődik a jegykiadás. A palócz atyafiak ott tömörülnek a pénztáráblak körül és piszkos körmeik között szorongatják »áhhátoskaukát« (a hatoskakat). Persze mindegyiknek pipa füstöl az orra alatt. Sokan is vannak ma, mert Malomházán »hetyivausaur« (hetivásár) lézen. A legbátrabbik végre beszél az ablakon:

— Tekeentetes piztaurnok úr, keerdiszi maun tüllem, hommit akarneek een?

— Hát mit akar?

— Ekkisceedulauskaust istálneek'azgeözösrrela.

— De hova, meddig?

— Csák á vausaurba ni, á szomszédhá . . .

— és eközben atyánkfia öntudatlanul egy teli pofára való jó maró füstöt bocsát be a »piztaurnok úr« orra alá, amitől ennek még a könnyek is a szemébe szöknek. És ha csak a füst lenne ez az élvezet. De az az illat, ami a bácsi minden szava nyomán tódul befelé az ablakon; az az illat! Biztos, hogy fokhagymás piritós volt a früstök, leöntve a kellő porció bundapálinkával. De Bandi, bármennyire okvetetlenkedik is a belsejében erre a kettős élvezetre valami, már nem haragszik. Egy pokoli terv érlelődött meg benne hirtelen, s mindjárt hozzá is fog annak a kiviteléhez.

— Trafikdohány-e ez, bácsi, a kend pipájában?
— Ühüm. Meer keerdi a tekeentetes úr? Financz-e taun? (Financz-e talán?)

— Azért, mert hogy rendelet jött a direkció-tul, hogy aki utasember trafikot szí, meg aki a pénztárnál a nevét bemondja, hát azt egy garassal olcsóbban viszi a gőzös.

— Tyü, aaki peszterkeeeje ván á daugánaak. Hallik-e emberek, mit szaavaut (szavalt) a tekeentetes úr? Hun az á gárás? Czitrony Pályá az een nevem, oszteeng mindeettig csák tárafikot szíllök een.

Czitrony Palya, miután utóbbi állításának nagyobb bizonyosságául még vagy hármát pöfékelt be a pénztáráblakon, roppant boldogan távozik, mert hogy őt im egy egész garassal olcsóbban viszi a »geözös«; sorban utána járulnak az ablak elé a többi atyafiak, mindegyik emlékezetébe vésve és hűségesen követve a Palya példáját. A Csirmaz Andris még hátba is üti az öcscsét, a Berát, hogy hát hangosabban »szójjeeek, mert hautha restenn hall á piztaurnok ur!« (szóljon, mert hátha nagyot hall a pénztárnok ur.)

Ahogy utközben a kalauz a jegyeiket vizsgálja, mindegyikük bemondja a maga nevét is hozzá. Csirmaz Andris nem állhatja meg, hogy ne figyelmeztesse a kalauzt, miszerint »vigyazzeek a nevekre, nehogy ott tegye a likat«. A kalauz kérdő tekintetere pedig csak annyit felel, hogy:

— Tugygyaunk mink, mi az rend. Jobban, mint á káláhuur!

*

Délután a sok vásáros népség czihelődik hazafelé. Malomháza állomáson a várótermek, az egész indóház tömve utasokkal, akik mind a vonataik indulását várják. Előbb azonban még jegyeket is kell váltani. A pénztár előtt egymást lökdösi, tapossa a sok türelmetlen utas, annál türelmetlenebb egyikük-másikuk, mennél több szesz gőzöl benne. Csakhogy egymásnak a hátára nem kapaszkodnak már.

Egyszerre nagy lárma, veszekedés támad az ablak körül, ahonnan a pénztárosnő a jegyeket adogatja kifelé. Az ő vékony hangja élesen vág keresztül a zajongáson.

— Ne pöfékeljen itt az orrom alá. Pfuj, de bűdös! Mit dugdossa még a pofáját is be az ablakon?

— Met szágoli, há bűdös, he — adja vissza a szót Czitrony Pályá, a mi reggeli ismerősünk Lazsnakról. — Czitrony Pályá az een becsületes nevem, tárafikot szíllök, szágoli e, hát tudí meg. Tudgyaunk mink, mi jáz rend — ezzel még erősebben pöfékeli befelé az erős kapadohányfüstöt az ablakon, egyenesen a pénztárkezelőnő orra alá. A szava nyomán meg olyan bűz tódul be a kis helyiségbe, mintha Palya bátyánk a reggeli fokhagymás piritós tetejébe a vásárnak minden illatos enni-valóját, a bundapálinka ízének megjavítására pedig egy egész patikát bekebelezett volna. Persze, nem azokból az illatokból valókat, amiket a kényes urinép kedvel.

A pénztáros kisasszony folytonos krárogás és köhögés között csak messziről kiabál Palyára:

— Menjen már a pokolba attól az ablaktól! Hiszen megkapta a jegyét, mit akar még?

— Á gárásomat — bődül be Palya — á gárá-

somát. Mer hogy een tudom, ho'mmi jáz regulá, mer hogy az een nevem Czitrony Pályá, áki táfítkot szílok. Ide jáz gárást!

— Nem kap vissza semmit. Hatost adott, annyit kóstál a jegy. Kotródjék tovább az ablakból!

— Emberek, nincs igazság. Csálik maan itt is á szegeeny embert. Ászondi ez á meszeet kípü, ho' nnemádi vissza já gárást — riasztja meg Palya a körülötte tolongó palócz atyafiságot.

— Meeg ho' nnemádi? — szörnyüködik el Csirmaz Andris a hallottak fölött.

És amíg a többiek hangos szitkokban fejezik ki megbotránkozásukat az illetén »csálaas« fölött, Andris ellöki Palyát a pénztáráblaktól és most ő kezd lármázni, füstöt fujni, meg büzt lehellni a »meszeet kípü« (meszelt kípü) felé.

— Halli-e odábent? Áddig lesz jau dógá, ámeggyik kisasszonkaunák hillum! De há nem ádi vissza já gárást, béverém azt az áblákok, oszt u'szszedem ázt á vikonká csontjait ábbü já ketreczbü kifelee! — és hogy nagyobb nyomatéka legyen a fenyegetésnek, egy hatalmasat szerzent be a szobába, épp a kisasszony lábai elé.

Ez szegény mérgelődne is, haragudna is, pörölne is — de a kicsinyke helyiséget egy-két perc alatt úgy telefujták füsttel és búzzal a palóczok, hogy csak úgy fuladozik már benne. Az atyafiak, féltve a garasos kedvezményt, egymást lökdösik el az ablaktól, mindegyik fujva be füstöt — felső vagy alsó ablakon, ahol lehet — és ordítva be a maga nevét, ahogy a torkán kifér. (Tudják meg, hogy neki jussa van a garassal olcsóbb utazáshoz, mert hogy trafikot is szí, meg a nevét is bemondja.) A kisasszonyka pedig csak nyeli mindezt tovább, köhög és toporzékol tovább. Az ablakhoz nem mer közelebb menni, ott a füst és a bűz kimondhatatlanok. Ott ő rögtön elájulna. Ki nem mehet a szobából, mert a sok aprópénz, mindenféle csészékben, ott hever az ablakdeszkán és ha ő kimegy, azt mind kihuzgálják, ellopják az utasok. Kinyitja végre az ajtót és »ember« után kiabál, aki segítséget rekviráljon a számára ebben a nehéz helyzetben. Ám de »ember« nem akad a folyosón, azok a sok vásári árúval czipelkednek a vonatoknál. Így hát a segítség is soká késik nagyon és szegény hölgyünk élvez ezalatt olyanokat, mint amilyeneket élvez az, akit először életében kerülget a tengeri betegség nyavalyája. (Azt mondja ugyanis az ilyen, hogy inkább a saját anyósát veszi feleségül, ha özvegysegre találna jutni, semhogy még egyszer végigkóstolja azt a kint, kinszenvedést, amit a hajó himbálása okoz!)

Az atyafiak utóljára is olyan ribilliót csaptak a pénztár körül a maguk utazási kedvezményének megvédése érdekében, hogy a nagy rendbontásra a hivatalos emberek is előkerültek. Hosszu és szenvedelmes tárgyalás után palóczaink lefizették a hatóságokat, kaptak azok fejében »czedulkaukát« és csak a második csöngetés volt képes arra, hogy őket a beszállásra készítse. De megnyugodni nem tudtak a dologban sehogysem. Szentül meg valának és meg vannak győződve még ma is arról, hogy az semmi esetre sem csalhatta meg őket, aki egy garassal olcsóbban adta a jegyet . . .

Hölgyünk azonnal betegét jelentett aznapra is, meg másnapra is.

. . . Másnap reggel egy levélkét kap, amelyben egy ismeretlen barátja őszinte részvétét fejezi ki az őt ért baleset felett.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Benoze Lajos, Kaposvár. Elkönyveltük április hóra. — *Révész Károly, Mezöméhes.* Megkaptuk, chequet küldöttünk. — *Borszéki Ferencz, Arad.* Kézhez vettünk 7 korona 50 fillért, melyet következőkép számoltunk el: december 19-én küldött 2 korona 50 fillért, február 27-én 7 korona 50 fillért, összesen 10 koronát; tagsági díjai december, január és február hónapokra 10 korona 20 fillér, hiánya van e szerint február hóra 20 fillér, melyet kérünk a márczius havi illetékekkel együtt beküldeni. — *Deutsch J., Zágráb.* Köszönettel nyugtázunk 42 korona 80 fillért, megfelelően elszámoltuk. — *Pojmann Vincze, Belovár.* Elkönyveltük, tagsági díjai folyó évi február hó végeig teljesen rendben kifizetve vannak. — *Dénes János, Kispest.* Január hóra számoltuk el. — *Nagy Gyula, Monok.* Előjegyeztük. Tudomásul vettük. Kívánunk jobbulást. — *Dukai István, Tisza.* Jelzünk határidőig fentartjuk. — *Blasek István, Léva; Hohágyi János, M.-Szlatina; Kokuszy Antal, Karánsebes; Mauzer Vilmos, Budapest; Friedrich Ferencz, Budapest; Péter Mihály, Kukujevo; Schill Károly, Balaton-Berény; Zsetkei László, Zemir; Sárga László, Balmaz-Ujváros; Főző János, Balf; Bartus Elek, Torontál-Vásárhely; Gulyás Mihály, Győr.* Elkönyveltük február hóra. — *Puschnig Emil, Triest.* Elkönyveltük január, február, márczius hóra. — *Németh Balázs, Szolnok.* Igen rendbe, mint alapító tagok az A csoportba. — *Tormágy Ferencz, Kaposvár.* Elszámoltuk február és márcziusra. Küldöttünk. — *Kocsis Antal, Piroska.* Rendeztük, elküldöttük. — *Kézdí Mihály, Héjasfalva.* Elszámoltuk január és februárra. — *Stiller Emil, Bázias.* Intézkedtünk. — *Sinkovits Ferencz, Szeged.* Rendben van. — *Horváth Ferencz, Tenes.* Elkönyveltük február és márcziusra. — *Geczik János, Neviczkovár.* Elszámoltuk január és februárra. — *Delling Henrik, Budapest; Molnár Éva, Budapest; Csordás János, Jászberény; Harmati István, Zemir.* Elszámoltuk február és márcziusra. — *Kemény Pál, Budapest,* 13 korona 56 fillért; *Ehrlich József, Déva,* 26 korona 29 fillért; *Vécsei Vilmos, Budapest,* 36 korona 23 fillért; *Magyar Mihály, Kis-Várda,* 10 korona 20 fillért; *Magyar Dénes, Fogaras,* 6 korona 80 fillért; *Szepesy József, Súlyom,* 8 korona 44 fillért; *Lovass J., N.-Károly,* 11 korona 76 fillért; *Polgár Sándor, Fiume,* 66 korona 54 fillért; *Szathmáry József, Dorogh,* 19 korona 80 fillért; *Mattyasovszky Gyula, M.-Szék,* 12 korona 70 fillért; *Nagy Tódor, Gunya,* 6 korona 60 fillért; *Egyházy János, Esztergom,* 25 korona 60 fillért; *Radványi J., Gány,* 18 korona 33 fillért köszönettel nyugtázunk, megfelelően elszámoltuk. — *Nagy Gyula, S.-A.-Ujhely.* Elkönyveltük október, november és december hóra. — *Kristovszky György, S.-A.-Ujhely.* Kevesebbet kaptunk 20 fillérrel, kérjük adandó alkalommal pótolni. — *Ponczás Károly, Körösmező.* Elszámoltuk január, február és márczius hónapokra. — *Vigo Gergely, Devecser; Simon Ede, Perjámos; Lőrinczy Károly, Szathmár-gőzfürész.* »Vasuti élet«, »Bumli« és »Csitt-Csatt« című könyveket elküldöttük. — *Littomericzky János, Budapest.* Elkönyveltük január és februárra. — *Sulyok Imre, Budapest.* Julius és augusztusra könyveltük. — *Cseskovics Béla, Annavölgy.* Elszámoltuk márczius és áprilisa. Hiánya van azonban 40 fillér, kérjük alkalmilag pótolni. — *Kovács Antal, 2763. Nasiec.* 1901. január hó-ról fölöslege volt 2 korona 60 fillér, ehhez kaptunk 6 koronát, ezen összesen 8 kor. 60 fillérből elszámoltunk 6 kor. 80 fillért január és február hóra, feleslege van e szerint 1 korona 80 fillér. Sziveskedjék ehhez még 1 korona 60 fillért beküldeni, hogy a márczius havi tagsági díjai is rendezve legyenek.

Felelős szerkesztő: **Temesváry Alajos.**

Kemény és társa
 Betéti társaság
 BUDAPEST, Izabella-utca 81. szám.
 Fióközletek: Bécs, Prága, Berlin.
 Privát kutatások, megfigyelések, követelések behajtása legerélyesebb módon. Hiteltudósítások a belföld és külföldön. Mérsékelt árak.
 Fennáll 1870. óta.

Alapított 1850.

Feldmann S. utóda

LÖWY SÁNDOR

paplan-, matracz- és ágynemű-készítő

BUDAPEST, VI., Eötvös-utca 23/a, Aradi-utca sarkán.

Elvállal

szállodák, kórodák és intézetek berendezését

az alanti árjegyzék szerint:

Vörös paplan.

I. szám.	3-zsinóru	105/155	%m	á.....	2	kor.	70	fill.
II.	> 4-	> 115/165	> á.....	3	>	10	>	
III.	> 5-	> 125/175	> á.....	3	>	50	>	
IV.	> 6-	> 135/185	> á.....	4	>	—	>	

II. rendű satin-paplan.

I. szám	3-zsinóru	105/155	%m	á.....	4	kor.	40	fill.
II.	> 4-	> 115/165	> á.....	4	>	80	>	
III.	> 5-	> 125/175	> á.....	5	>	40	>	
IV.	> 6-	> 135/185	> á.....	6	>	—	>	

I. rendű satin-paplan egy végben.

I. szám	3-zsinóru	105/155	%m	á.....	5	kor.	20	fill.
II.	> 4-	> 115/165	> á.....	5	>	80	>	
III.	> 5-	> 125/175	> á.....	6	>	40	>	
IV.	> 6-	> 135/185	> á.....	7	>	—	>	

I. rendű minőségű ezüst-cloth.

I. szám	3-zsinóru	105/155	%m	á.....	5	kor.	50	fill.
II.	> 4-	> 115/165	> á.....	6	>	—	>	
III.	> 5-	> 125/175	> á.....	6	>	70	>	
IV.	> 6-	> 135/185	> á.....	7	>	30	>	

Atlasz-paplanok mindenféle színben 14 koronától fölfelé

Matraczok jó tiszta vászonból 3 részben.

Volin	1. sz. nagyság	180/80	%m	á.....	7	kor.	—	fill.
>	2. >	> 190/90	> á.....	7	>	60	>	
Tengeri fű	1. >	> 180/80	> á.....	8	>	40	>	
>	2. >	> 190/90	> á.....	9	>	20	>	
Afrique	1. >	> 180/80	> á.....	9	>	60	>	
>	2. >	> 190/90	> á.....	11	>	—	>	

Lószőr-matraczok legjobb minőségűek 24 kor.-tól feljebb

Dr. Kalinovszky-féle

„Dentodol” szájviz, fogpor és fogszappan

Kitünő felülmulhatatlan szer, már rövid használat után a fogakat hófehérre csinálja, a fogkövet feloldja, szájbetegségeknél kitünő antiseptikus hatással bír és kellemes szájizt hagy használat után hátra.

Kapható Budapest, kerepesi ut 62, I. em.

a fogorvosi műteremben

és minden gyógyszerárban.

Nagy üveg 2 korona, kis üveg 1 korona

Fogszappan 1 korona, Fogpor 60 fillér.

Elvállal mindennemű
 épületmunkákat

házak

jókarban tartását,

csekély

átalányösszeg

mellett.

Költségvetést

díjtalanul

készíték.

Schönfeld József
 épület- és mű-lakatos

Gyár:

BUDAPEST,

Rottenbiller-utca 54.

Gazdasági gépek

szakszerű kijavitása.

Költségvetést díjtalanul készíték.

! Uj találmány!

a „RADICIN”

egyedüli szer, a mely egyszerű kezelés mellett minden **tyukszem** bőrkeményedést 5—10 nap alatt gyökerestől eltávolít.

== Ára 70 fillér. ==

Kapható minden gyógytárban.

Központi szétküldés: **KÖLCSEY Z. LAJOS** Budapest,

VIII. ker., Rökk Szilárd-utca 27. sz.

80 fillér beküldése mellett (levélbélyegben is) postán bérmentve megküldetik.

HOHENBÜGLER FERENCZNÉ

nagyvendéglője

BUDAPEST, VII., Aréna-ut 58/a.

Athléták és színészek találkozóhelye.

Kitünő izletes magyar konyha. — Mérsékelt árak.

Kitünő magyar borok. — Kőbányai Dréher-féle sör.

Egyleteknek megfelelő mellékhelyiségek.

Bor házhoz küldve 5 litertől kezdve:

Kitünő asztali fehérliterenként 35 kr.

Kitünő nehéz vörösbor..... > 45 kr.